

Σχεδιασμός μαθήματος - Παραδείγματα διδασκαλίας (Αρχαία - Ιστορία Γυμνασίου)

8 Σεπτεμβρίου 2021

Κωνσταντίνα Καλαούζη

ΣΕΕ ΠΕ02 - Φιλολόγων, 2^ο ΠΕΚΕΣ Ν. Αιγαίου

Διάγνωση κενών

- Με την έναρξη της σχολικής χρονιάς χρειάζεται, αφού πρώτα γίνει μία σύντομη γνωριμία με τις τάξεις σας, να βάλετε ένα διαγνωστικό κριτήριο, ώστε να διαπιστωθούν τα κενά της προηγούμενης χρονιάς.
- Τα διαγνωστικά τεστ θα πρέπει να μπουν οπωσδήποτε στη Β και Γ Γυμνασίου στα γνωστικά αντικείμενα της Αρχαίας ελληνικής γλώσσας και της Νεοελληνικής γλώσσας.
- Το κριτήριο θα πρέπει να σχεδιαστεί σε συνεργασία με τους /τις διδάσκοντες/ουσες το μάθημα / τάξη και να περιλαμβάνει τις βασικές γνώσεις που έπρεπε να είχαν κατακτηθεί, σύμφωνα με το Π.Σ και τις Οδηγίες διδασκαλίας, αλλά και τα βιβλία ύλης της περσινής χρονιάς.

- Τα κριτήρια αυτά αποτιμώνται σε συνεργασία με τους υπόλοιπους διδάσκοντες και σχεδιάζεται τρόπος αναπλήρωσης των διαπιστούμενων κενών κατά τον πρώτο μήνα διδασκαλίας.
- Η αναπλήρωση θα πρέπει να ακολουθεί τις αρχές του Π.Σ , π.χ. για την αναπλήρωση κενών γραμματικής της αρχαίας ελληνικής γλώσσας δε διδάσκουμε τους τύπους αποκομμένους από τα κείμενα. Ενδιαφέρει ο αναγνωριστικός γραμματισμός, η σύγκριση των αρχαίων με τις σύγχρονες μορφές της γλώσσας μέσα από μία κειμενοκεντρική προσέγγιση.
- Για τον λόγο αυτόν πάντα η επανάληψη και η διδασκαλία θα πρέπει να βασίζονται σε κείμενα.

Δόμηση διδασκαλίας - Συνοπτική παρουσίαση

- Κατά τη δόμηση της διδασκαλίας μας πρέπει να λάβουμε υπόψη το μαθητικό και μαθησιακό δυναμικό της τάξης μας (ποιους/ες διδάσκουμε και ποιο είναι το γνωστικό τους επίπεδο) και το διαθέσιμο χρόνο και να καλύψουμε τα ακόλουθα επιστημολογικά ερωτήματα:
 - **A. ΤΙ ΔΙΔΑΣΚΟΥΜΕ** Έννοιες προϋπάρχουσας γνωστικής δομής στις οποίες ενσωματώνεται η νέα γνώση.
 - **B. ΓΙΑΤΙ ΔΙΔΑΣΚΟΥΜΕ** Στόχοι της διδασκαλίας μας.
 - **Γ. ΠΩΣ ΘΑ ΔΙΔΑΞΟΥΜΕ** Διδακτική μέθοδος και αντίστοιχες τεχνικές και μέσα που θα ακολουθήσουμε.
 - **Δ. ΠΩΣ ΘΑ ΞΕΡΟΥΜΕ ΑΝ ΠΕΤΥΧΑΜΕ** Αξιολόγηση της διδασκαλίας μας.

Τι διδάσκουμε

- Το «τι» της διδασκαλίας μας περιγράφεται αναλυτικά στα Π.Σ του κάθε γνωστικού μας αντικειμένου (<http://ebooks.edu.gr/ebooks/v2/ps.jsp>) αλλά και στις Οδηγίες Διδασκαλίας που κάθε χρόνο αποστέλλονται στις σχολικές μονάδες επικαιροποιημένες
- <http://iep.edu.gr/el/graf-b-yliko/gymnasio>
- <http://iep.edu.gr/el/graf-b-yliko/geniko-lykeio>
- <http://iep.edu.gr/el/graf-b-yliko/epa-l>

- Κάθε φορά που αναλαμβάνουμε νέα αντικείμενα, είναι απαραίτητο να ελέγχουμε τι περιλαμβάνεται στη διδακτέα ύλη.
- Η συνεργασία με τους συναδέλφους της σχολικής μονάδας → απαραίτητη.

Γιατί Διδάσκουμε

- Είναι σημαντικό, σε κάθε ενότητα που αναλαμβάνουμε να διδάξουμε, να ξεκαθαρίσουμε από πριν τους στόχους της διδασκαλίας.
- Οι στόχοι, κάθε φορά πρέπει να είναι **λίγοι** και βάσει αυτών να σχεδιάζονται οι **δραστηριότητες** που δίνουμε στους μαθητές.

Γιατί Διδάσκουμε

- Τι & Σε ποιον;
- Οι στόχοι διαμορφώνονται αφενός από το τι θέλουμε να διδάξουμε, αλλά και από το μαθητικό κοινό που έχουμε.
- Σε περίπτωση που οι μαθητές έχουν κενά, ή μαθησιακές δυσκολίες, χρειάζεται να προσαρμόζουμε τους στόχους μας μέσω της διαφοροποίησης της διδασκαλίας.

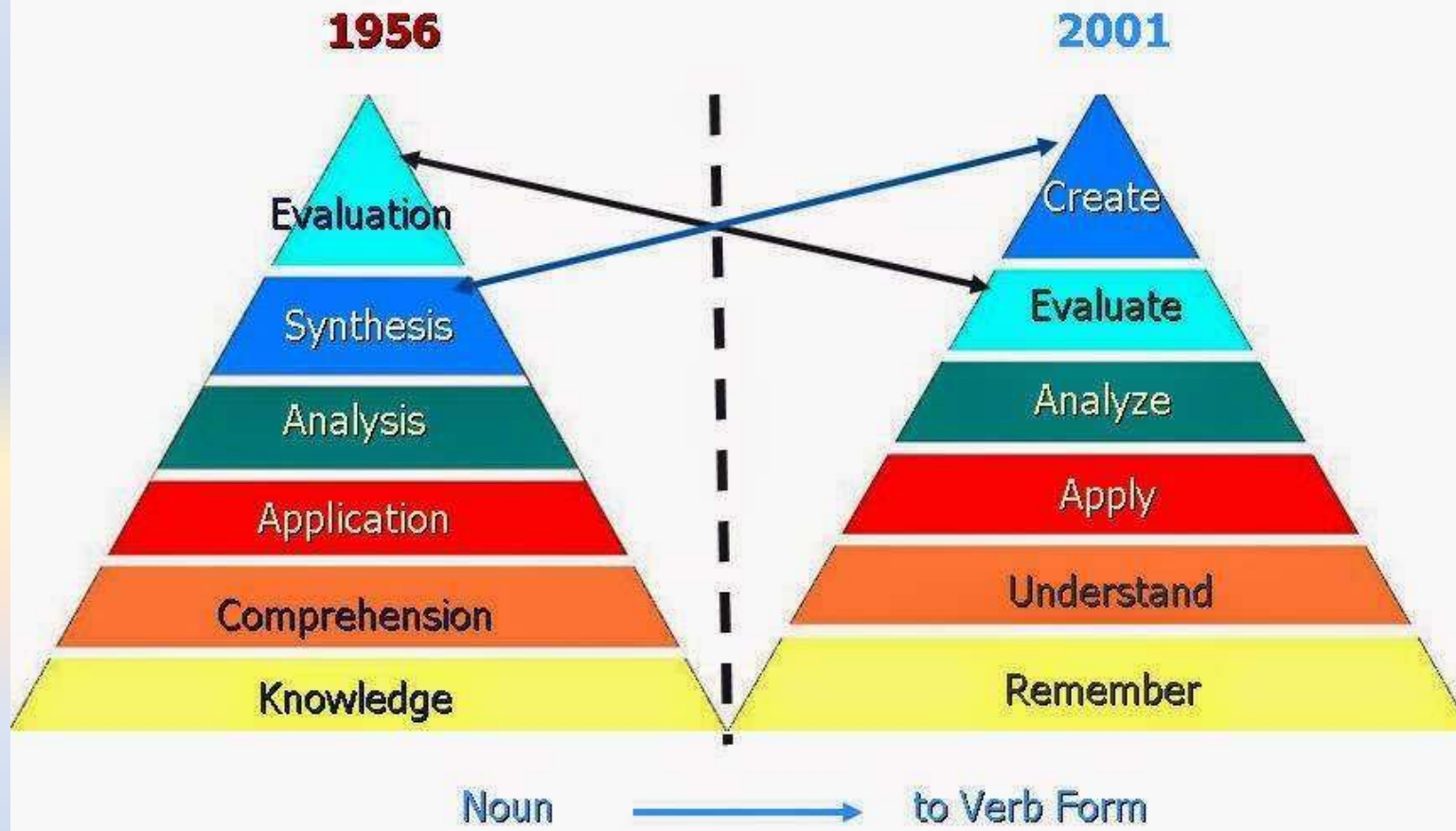
Βασικές κατηγορίες στόχων

1) Γνωστικός τομέας (Νοητικές διαδικασίες, δηλ. με ποιους τρόπους οι εκπαιδευόμενοι σκέπτονται, δρουν ή αισθάνονται, αφού διδαχθούν ένα διδακτικό αντικείμενο) (Bloom)

2)Συναισθηματικός τομέας (τάσεις και αξίες που διαμορφώνουν οι εκπαιδευόμενοι μετά τη διδασκαλία ενός αντικειμένου) (Bloom, Krathwolth) και

3)Ψυχοκινητικός τομέας (Κινητικές δεξιότητες που αποκτούν οι εκπαιδευόμενοι, από τη διδασκαλία ενός αντικειμένου) (Simpson, Kimbler, Harrow)

Changes to Bloom's

Οι στόχοι μας θα πρέπει να

- Είναι **συμβατοί με τους σκοπούς** του μαθήματος – Καλύπτουν τα περισσότερα είδη μάθησης (γνώσεις, δεξιότητες, στάσεις).
- Είναι **συγκεκριμένοι** (για να έχουν νόημα) και διατυπωμένοι με **πληρότητα και σαφήνεια** (για να μην αφήνουν περιθώρια για παρερμηνείες)
- Είναι **μετρήσιμοι** (αξιολογήσιμοι)
- Είναι **επιτεύξιμοι** (αντιστοιχούν σε **γνώσεις, δυνατότητες και εμπειρίες** που πρέπει να έχουν οι μαθητές για να επιτευχθούν).
- Ανταποκρίνονται στην **πραγματικότητα** - σε **ανάγκες** ή και σε **ενδιαφέροντα των μαθητών** (& στη γενικότερη **μόρφωσή τους**).
- Είναι **χρονικά πραγματοποιήσιμοι** - Αξίζουν τον **χρόνο** που θα διατεθεί και την **προσπάθεια** που θα κάνει ο **μαθητής**.

Οι στόχοι πρέπει να είναι SMART

- Specific – Συγκεκριμένοι
- Measurable – Μετρήσιμοι
- Achievable – Επιτεύξιμοι
- Realistic – Ρεαλιστικοί
- Time bound - Χρονικά πραγματοποιήσιμοι.

Πώς θα διδάξουμε (Μεθοδολογία)

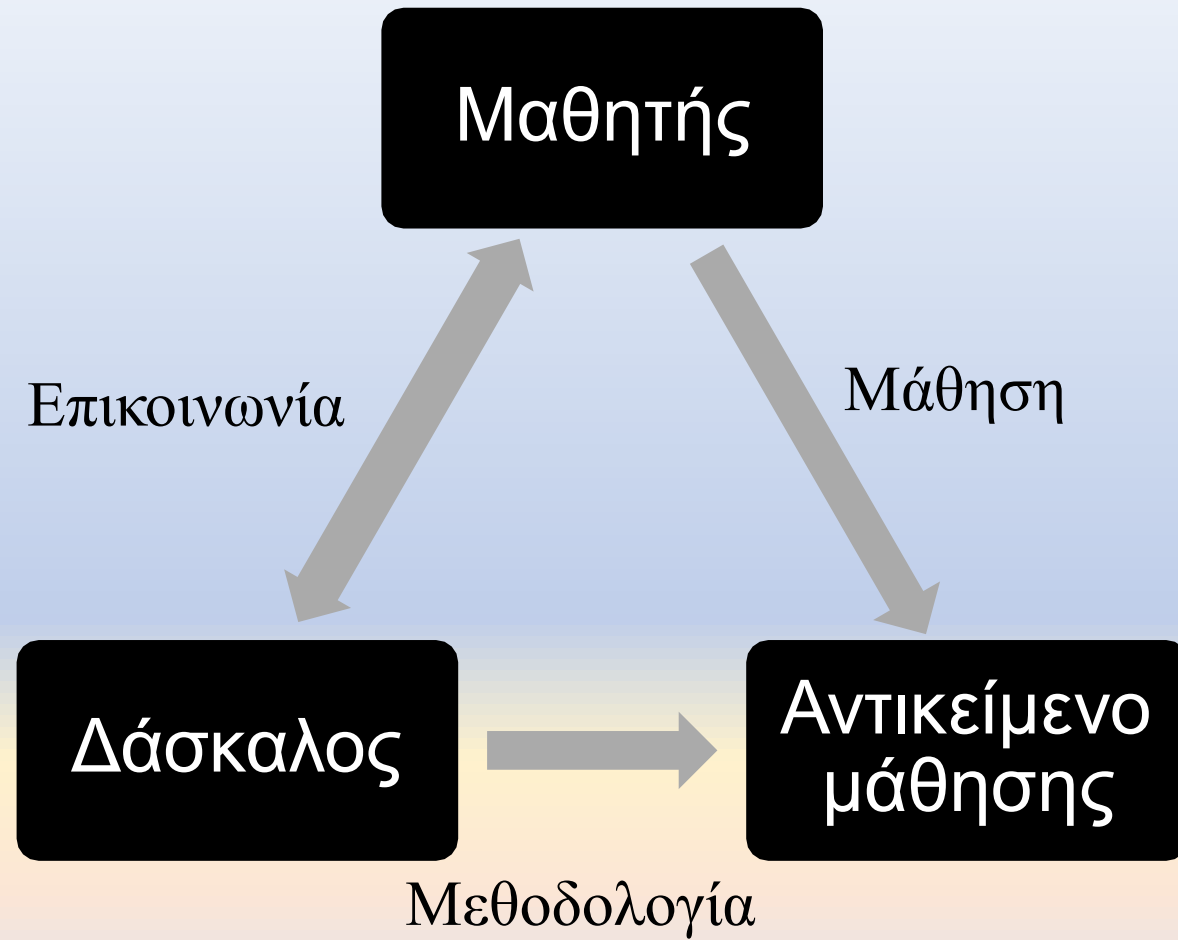
- Οι μέθοδοι που ακολουθούμε, ώστε να επιτύχουμε τους στόχους μας (πρέπει να) είναι πολλές, ώστε να θέτουν σε λειτουργία και εγρήγορση διαφορετικές μαθητικές δεξιότητες κάθε φορά.
- **Δασκαλοκεντρική μέθοδος** → Προχωρά γρήγορα την παράδοση της ύλης, αλλά ο μαθητής = παθητικός δέκτης, ευνοεί ή λειτουργεί μόνο στους καλούς μαθητές και αποκλείει τους αδύναμους, δίνει έμφαση στην αποστήθιση.

Πώς θα διδάξουμε (Μεθοδολογία)

- Μαθητοκεντρική μέθοδος
→ προϋποθέτει την ενεργό εμπλοκή των μαθητών, ενθαρρύνει την ομαδική εργασία, δίνεται έμφαση στην γνωστική και συναισθηματική ανάπτυξη των μαθητών, προάγει τη διερεύνηση - επαγωγική γνώση.
- Τα μειονεκτήματα είναι ότι έχει δυσκολία οργάνωσης, ευελιξία και εξοικείωση εκ μέρους του εκπαιδευτικού, καλή οργάνωση

Διδασκαλία

```
graph TD; A[Διδασκαλία] --- B[Δασκαλοκεντρική]; A --- C[Μαθητοκεντρική]; A --- D[Ομαδοκεντρική]; A --- E[Μεικτή];
```

Δασκαλοκεντρική

Μαθητοκεντρική

Ομαδοκεντρική

Μεικτή

Η επιλογή της μεθόδου διδασκαλίας πραγματοποιείται ανάλογα με

- Το διδακτικό μοντέλο-πλαίσιο
- Με τη σύνθεση της τάξης
- Τις δυνατότητες των μαθητών
- Τις δυνατότητες του περιβάλλοντος μέσα στο οποίο εντάσσεται η μαθησιακή διαδικασία,
- Την υλικοτεχνική υποδομή
- Τον διαθέσιμο διδακτικό χρόνο που προβλέπεται για κάθε ενότητα του συγκεκριμένου αντικειμένου.

Ταξινομίες μοντέλων

Συμπεριφορισμός

- Ερέθισμα - αντίδραση
- Συνάφεια
- Επανάληψη
- Ενίσχυση

Εποικοδομισμός

- Κατανόηση και εξαγωγή νοήματος
- Αμφιλεγόμενη η φύση της γνώσης
- Διερεύνηση
- Ομάδες
- Project

Μοντέλο μάθησης-επεξεργασίας πληροφοριών

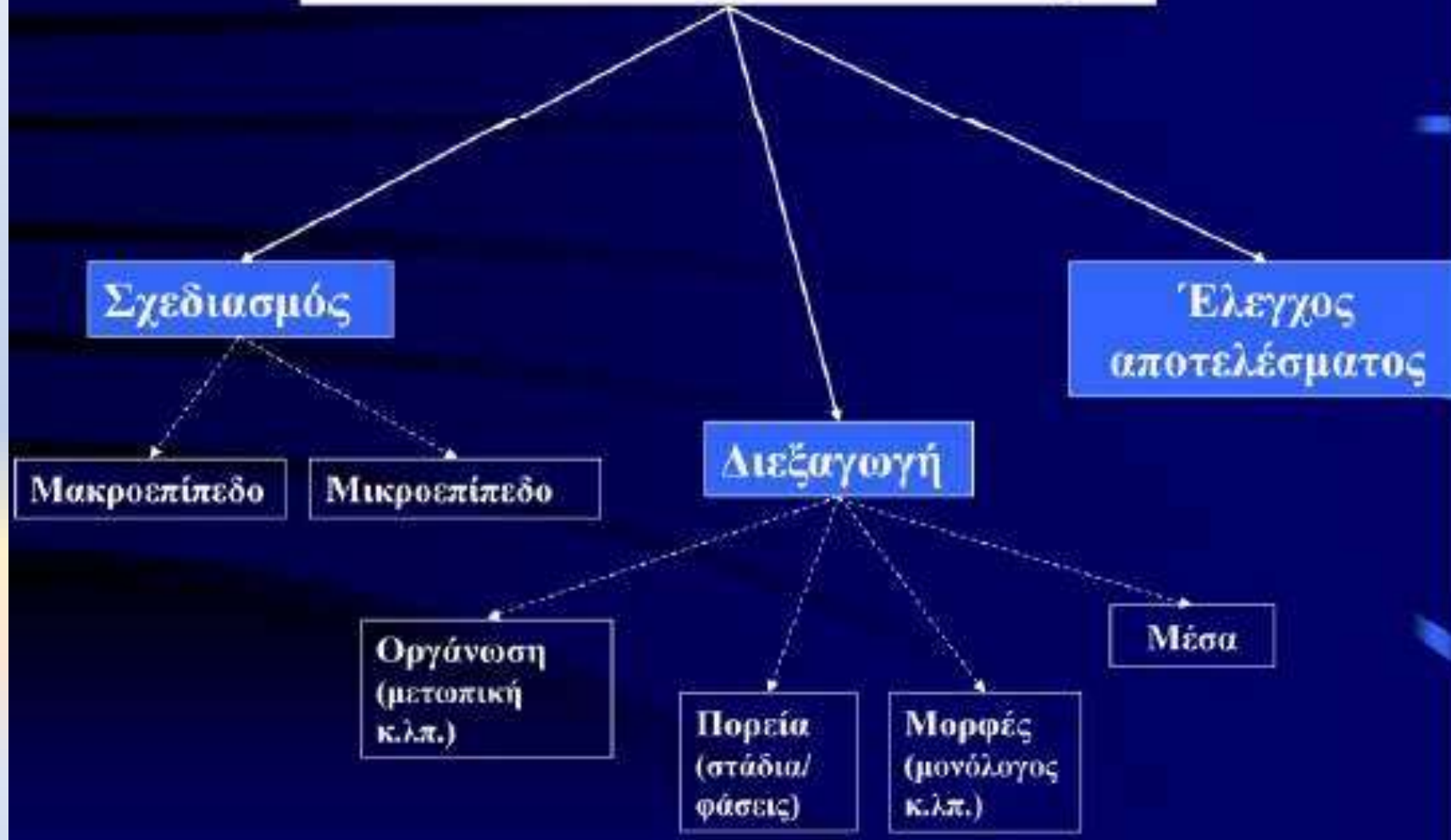
- Συλλογή
- Αναπαράσταση
- Κωδικοποίηση
- Αποθήκευση
- Ανάσυρση
- Έλεγχος

Ποια μέθοδο να χρησιμοποιήσω;

- Ένας εκπαιδευτικός μπορεί να χρησιμοποιεί περισσότερες **από μία μεθόδους** κατά τη διάρκεια της διδακτικής πράξης.
- Οι μέθοδοι διδασκαλίας και μάθησης είναι αναγκαίο να **εναλλάσσονται**.
- Προτείνονται **συνεργατικές εκπαιδευτικές και μαθησιακές μέθοδοι** (μέθοδος project, συζήτηση, μάθηση βασισμένη σε πρόβλημα, μάθηση μέσω παρατήρησης, βιωματικές προσεγγίσεις, παιχνίδια ρόλων, προσομοιώσεις, δραματοποίηση κ.λπ.) και αναλόγως των εκπαιδευτικών αναγκών επιλέγεται η **ενδεδειγμένη**

Μεθόδευση διδασκαλίας

Διδακτικές Τεχνικές

- Χρήση πίνακα
- Επίδειξη
- Συζήτηση-διάλογος
- Εκπαιδευτικό λογισμικό, ψηφιακό υλικό
- Βιντεοταινίες, κ.ά
- Προσομοιώσεις
- Παιχνίδια
- Ομαδικές εργασίες
- Εργαστηριακές ασκήσεις (ΤΠΕ με χρήση εικόνων, βίντεο, οδηγιών)
- Διάλεξη από τον εκπαιδευτικό
- Προφορικές εργασίες
- Επίλυση προβλημάτων
- Συνθετικές εργασίες
- Ερωτηματολόγια

Σκοποί Αξιολόγησης

- **Αθροιστικοί/Συγκριτικοί**
 - Εξωτερικές / Εξωσχολικές πιέσεις
 - Συγκέντρωση και δημοσιοποίηση στοιχείων
 - Μοχλός πίεσης για βελτίωση αποτελεσμάτων
 - Ανταγωνισμός
 - Λογοδοσία
- **Διαμορφωτικοί**
 - Βελτίωση εκ των έσω
 - Συγκέντρωση στοιχείων και διάγνωση αναγκών
 - Πίεση / προσπάθεια για βελτίωση των μαθησιακών αποτελεσμάτων και της παρεχόμενης εκπαίδευσης

Αξιολόγηση αποτελεσμάτων διδασκαλίας

- **Αρχική-Διαγνωστική** → απαραίτητη κάθε φορά που αναλαμβάνουμε ένα νέο τμήμα στην αρχή της χρονιάς. Χρήσιμη και για τμήμα που αναλαμβάνουμε για συνεχόμενες χρονιές.
- **Διαμορφωτική ή Διάμεση:** μια αξιολόγηση λειτουργεί διαμορφωτικά στον βαθμό που τα στοιχεία από την αξιολόγηση χρησιμοποιούνται – από τους εκπαιδευτικούς, τους μαθητές ή τους ομότιμούς τους – για τη λήψη βελτιωμένων αποφάσεων σχετικά με τα επόμενα βήματα στην διδασκαλία

Στρατηγικές διαμορφωτικής αξιολόγησης

- Παρατηρούμε στοχευμένα τα παιδιά όταν εργάζονται σε μία εργασία διαμορφωτικής αξιολόγησης –
- Σημειώνουμε τι παρατηρήσαμε.
- Ακούμε τα παιδιά κατά την παραγωγή προφορικού λόγου και όταν σκέφτονται μεγαλόφωνα – Σημειώνουμε τι παρατηρήσαμε.
- Ελέγχουμε σε ποιο βαθμό κατέχουν τις προαπαιτούμενες γνώσεις και δεξιότητες (π.χ. δίνουμε ένα δελτίο εισόδου)
- Ζητούμε να καταγράψουν κάτι σε σχέση με ένα μάθημα ή μια συζήτηση/εργασία. Μαζεύουμε την εργασία για διόρθωση.
- Συμπληρώνουν εργασίες /προβλήματα /ερωτήσεις και ελέγχουμε τις λύσεις/απαντήσεις

Αξιολόγηση αποτελεσμάτων διδασκαλίας

- **Αθροιστική ή Τελική:** Τα δεδομένα της αθροιστικής αξιολόγησης συλλέγονται από τα αποτελέσματα των μαθητών στα τελικά, συνήθως γραπτά, διαγωνίσματα (Weir & Roberts 1994:14). Όμως, μια αποτελεσματική αθροιστική αξιολόγηση δεν οδηγεί μόνο σε μια γραπτή αναφορά για το επίπεδο επίδοσης των μεμονωμένων μαθητών, αλλά και σε συμπεράσματα αναφορικά με την αποτελεσματικότητα του προγράμματος και της διδασκαλίας, με σκοπό τη μελλοντική βελτίωσή τους (Δημητρόπουλος 1983:28).
- **Αυτοαξιολόγηση- Ετεροαξιολόγηση**
- **Μεταγνωστική:** Ικανότητα των μαθητών να διακρίνουν τις άμεσες και μακράς διάρκειας επιδράσεις στη μάθηση / ενεργός έλεγχος πάνω στις γνωστικές διαδικασίες.

Σχεδιασμός μαθήματος

- Κάθε διδακτική ενότητα περιλαμβάνει στόχους που τίθενται από το Π.Σ, τις Οδηγίες, αλλά, ταυτόχρονα, καθορίζονται και από τις ιδιαιτερότητες των μαθητών μας.
- Αναγκαίος ο σχεδιασμός (επί χάρτου - βραχυπρόθεσμος και μακροπρόθεσμος) των επί μέρους ενοτήτων.
- Επιλογή στόχων - μεθόδων και τεχνικών διδασκαλίας - φύλλων εργασίας και αξιολόγησης.
- Αναστοχασμός σχετικά με το τί επιτεύχθηκε και τι όχι - αναπροσαρμογή.

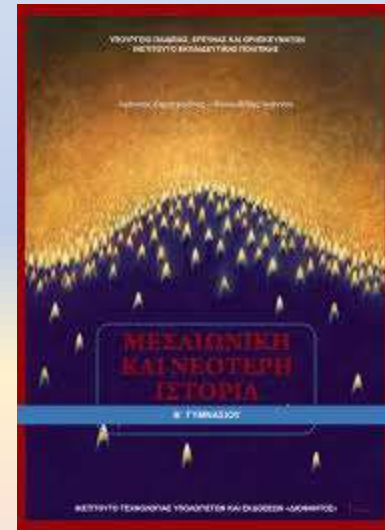

Παραδείγματα σχεδιασμού διδασκαλίας

Β' Γυμνασίου, Ιστορία: 3.1.2. Η μεταβατική εποχή: Έριδες για το ζήτημα των εικόνων

- **Έννοιες Ενότητας:** Εικονομαχία /εικονολατρία, ανεικονικές αντιλήψεις, αναστήλωση εικόνων.
- **Στόχοι:** Οι μαθητές θα πρέπει να είναι σε θέση να:
 - Α)Ανακαλύψουν τις θρησκευτικές αντιλήψεις εικονολατρών και εικονομάχων σχετικά με την απεικόνιση του θείου.
 - β)Κατανοήσουν και να ερμηνεύσουν το φαινόμενο της Εικονομαχίας (ως θρησκευτική και πολιτική, πολιτισμική σύγκρουση)
 - γ)να εξηγήσουν την πίστη των ανθρώπων σε δεισιδαιμονίες και να αξιολογήσουν τις συμπεριφορές στις οποίες αυτές είναι δυνατό να οδηγήσουν.

Σχολιασμός στόχων

- Οι τρεις στόχοι δεν είναι ίδιοι ως προς τον βαθμό δυσκολίας.
- Ο πρώτος αφορά στη **δεξιότητα της κατανόησης και της αναπαραγωγής,**
- ο δεύτερος **συσχετίζει την κατανόηση με την ερμηνεία,** θέτοντας επομένως ένα πιο σύνθετο ζητούμενο, ενώ
- ο τελευταίος **επιστρατεύει τον κριτικό στοχασμό και μεταφέρει την ιστορική γνώση στο σήμερα,** πράγμα που σημαίνει πως οι μαθητές θα πρέπει να έχουν παγιώσει τις ιστορικές γνώσεις και να τις μετασχηματίσουν, αλλά και να στοχαστούν πάνω σε αυτές (μεταγνώση).

Διαφοροποιημένη Διδασκαλία

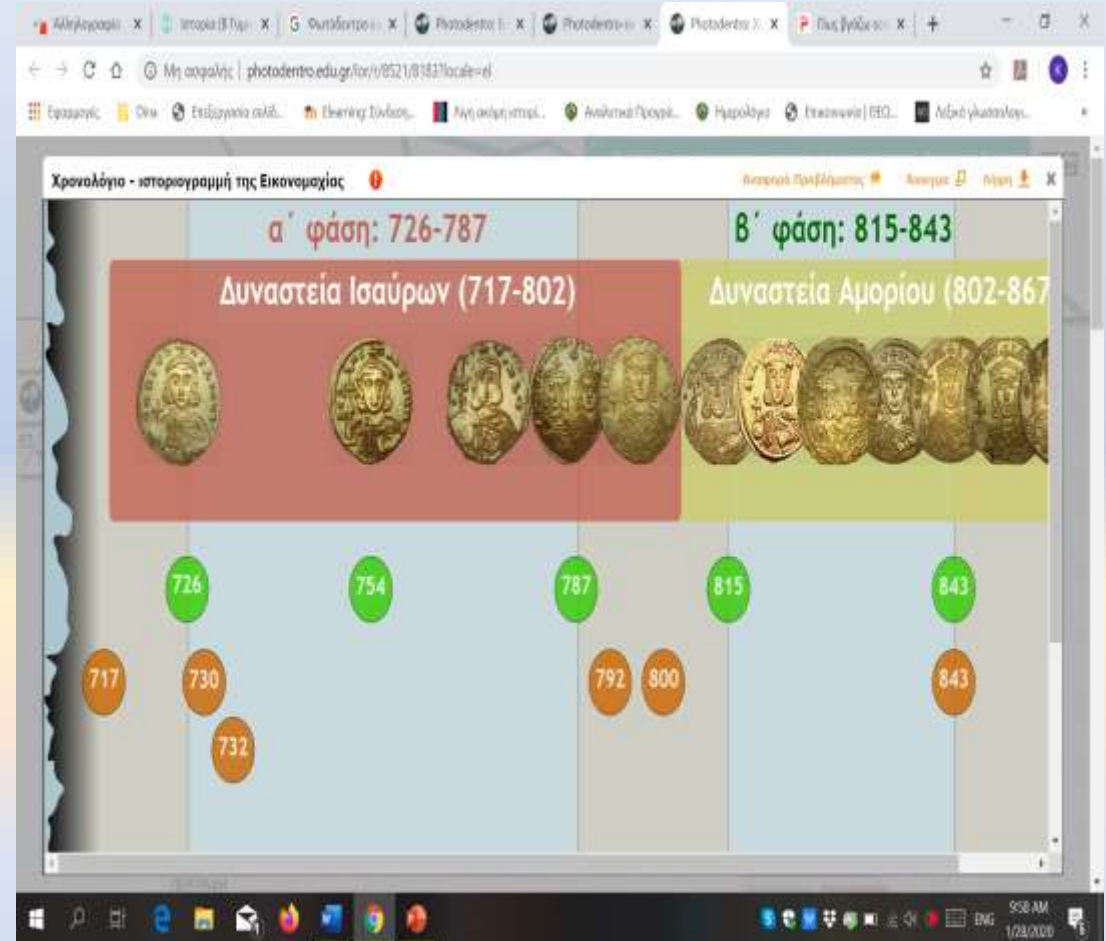
ΕΙΣΗΓΗΣΕ
Παναγιώτης Πάπης

Επιλογή μεθοδολογίας: Διερευνητική

- **Φάση 1η** : Έκθεση προβληματισμού - κινητοποίηση μαθητών
 - **Τεχνικές**: α) Προβολή βίντεο (αφόρμηση - έναρξη συζήτησης)
 - <https://www.youtube.com/watch?v=BPVyYJhncpE>
 - Β) Προβολή εικόνων από την περίοδο της εικονομαχίας για παρατήρηση
 - Η εισαγωγή στοχεύει στην τόνωση του ενδιαφέροντος των μαθητών για τη νέα γνώση που θα παρουσιαστεί στη συνέχεια.
 - Ο εκπαιδευτικός τονίζει ότι οι μαθητές θα δουλέψουν ως ερευνητές πάνω σε υλικό που θα τους βοηθήσει να κατανοήσουν τα βασικά επιχειρήματα των εικονομάχων και των εικονολατρών μέσα από μελέτη πηγών.
- Επίδειξη
 - Ανάθεση ρόλου
 - Οδηγίες έρευνας

Φάση 2^η Συγκέντρωση δεδομένων – επεξεργασία υλικού

- Μελέτη διαδραστικής χρονογραμμής: Οπτικοποίηση γεγονότων → τοποθέτηση στον ιστορικό άξονα ώστε να γίνεται πιο εύκολα αντιληπτή η ιστορική συνέχεια.
- Η χρονογραμμή μπορεί να δημιουργηθεί πάνω σε ένα έτοιμο σχήμα που παρέχει ο εκπαιδευτικός ή να προβληθεί στον διαδραστικό πίνακα από τα έτοιμα ψηφιακά διαδραστικά εργαλεία του Φωτόδεντρου
- <http://photodentro.edu.gr/v/item/ds/8521/8183>

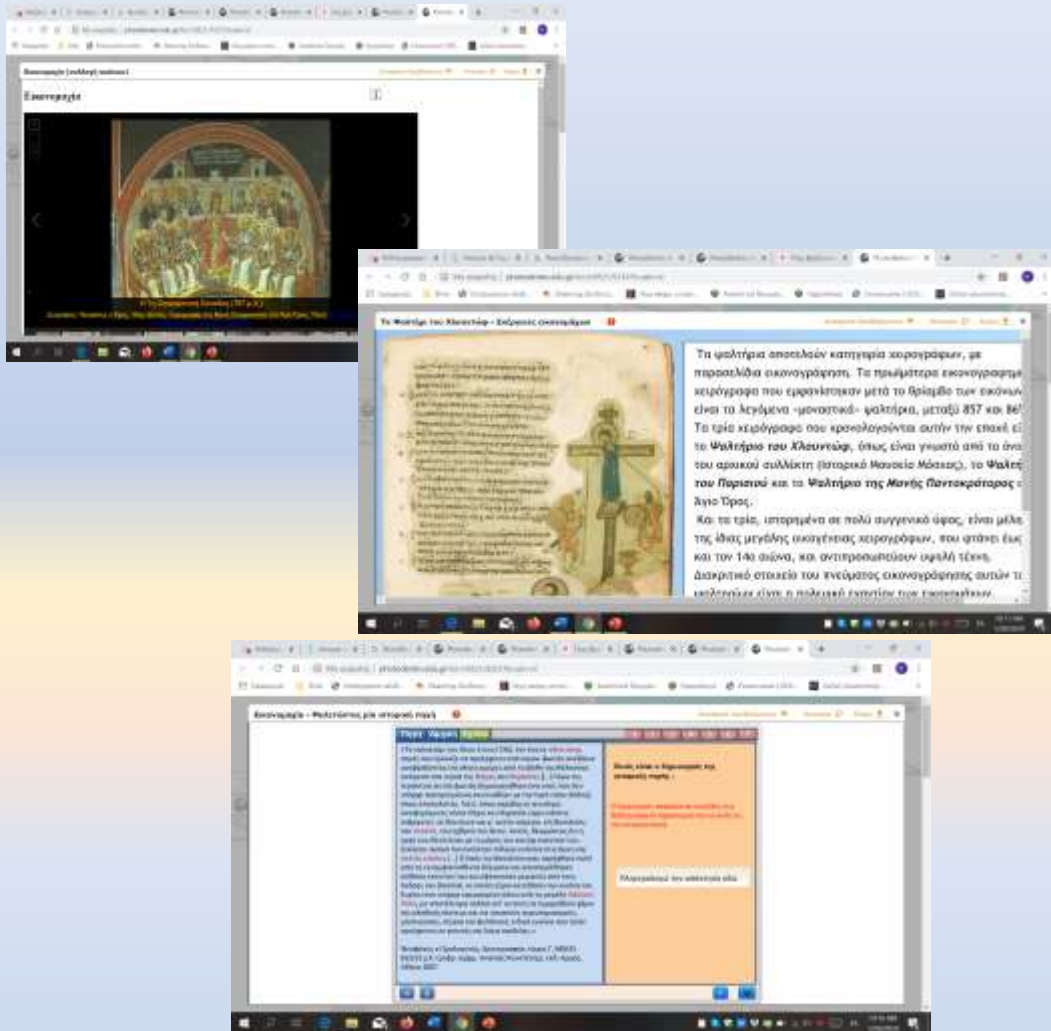
Φάση 2^η Συγκέντρωση δεδομένων – επεξεργασία υλικού

- Το μάθημα θέτει κάποιες έννοιες – κλειδιά ανάμεσα στις οποίες περιλαμβάνονται οι όροι: Εικονομαχία, ανεικονικές αντιλήψεις, εικονομάχοι, εικονόφιλοι, Ιωάννης Δαμασκηνός, τιμητική προσκύνηση, αναστήλωση εικόνων, απαγόρευση παράστασης θείων προσώπων, καταστροφή έργων τέχνης.
- Προκειμένου οι όροι να γίνουν κατανοητοί η τάξη **χωρίζεται σε ομάδες** και τους ανατίθεται η έρευνα της σημασίας των όρων στο ηλεκτρονικό λεξικό της «Πύλης για την ελληνική Γλώσσα» και στη συνέχεια η συμπλήρωση της σημασίας στην αντίστοιχη σελίδα του Φωτόδεντρου.
- https://www.greek-language.gr/greekLang/modern_greek/tools/exica/triantafyllides/index.html

- Προϋπόθεση: Χρήση υπολογιστών προκειμένου να κάνουν έρευνα.
- Ομαδική εργασία

Φάση 2^η Συγκέντρωση δεδομένων – επεξεργασία υλικού (εμβάθυνση)

- Ανατίθενται στις ομάδες δραστηριότητες διαβαθμισμένης δυσκολίας (οι ομάδες είναι μικτές και όχι διαχωρισμένες / επιπεδοποιημένες, κάτι που συνιστά λάθος στη διαδικασία της διαφοροποίησης).
- Στις ομάδες δίνονται ποικίλες δραστηριότητες που βασίζονται στη μελέτη πηγών, ώστε τα μέλη να επιλέξουν, ανάλογα με το βαθμό ετοιμότητας, αυτές που ανταποκρίνονται καλύτερα στις δυνατότητές τους (εικόνες, εικόνες και κείμενο, κείμενο, συνδυασμός κειμένων).
- Ωστόσο, όλες οι πηγές στην ουσία πραγματεύονται τα ίδια θέματα και αναδεικνύουν παρόμοια ζητήματα, τα οποία η κάθε ομάδα θα πρέπει να συνοψίσει και να παρουσιάσει στην ολομέλεια, μετά το πέρας της μελέτης.
- <http://photodentro.edu.gr/aggregator/lo/photodentro-lor-8521-8203>
- <http://photodentro.edu.gr/lor/r/8521/8351>
- <http://photodentro.edu.gr/lor/r/8521/1053>

Φάση 2^η Συγκέντρωση δεδομένων – επεξεργασία υλικού (κριτική επεξεργασία)

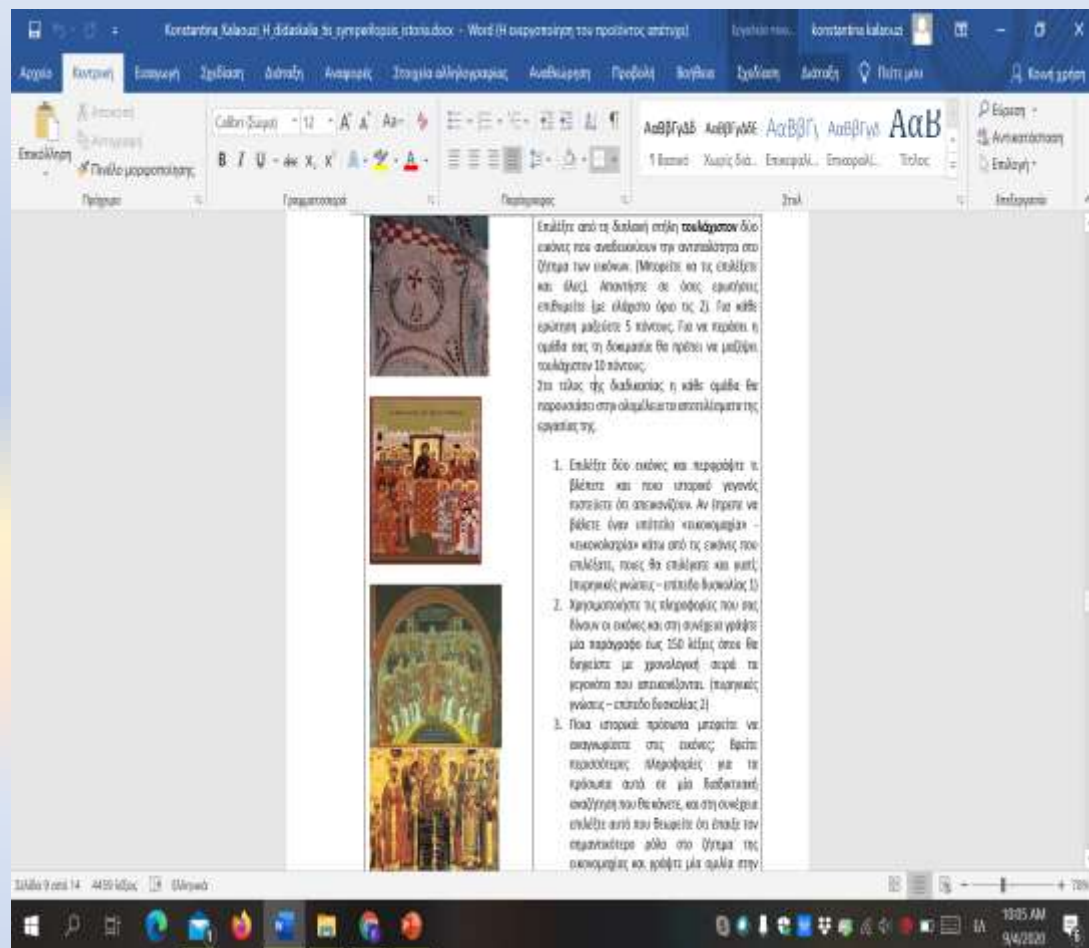

- Καλούνται να εξετάσουν την έννοια της «δεισιδαιμονίας»
- Ερευνούν και βρίσκουν παραδείγματα επικράτησής της και από άλλες ιστορικές περιόδους («κάψιμο των μαγισσών» κατά τον Μεσαίωνα, ή στους διωγμοί των Εβραίων με αποκορύφωση το Ολοκαύτωμα του Β΄ Παγκοσμίου πολέμου).
- Οι μαθητές μέσα από το υλικό θα κληθούν να συζητήσουν, να εκφράσουν τις απόψεις τους και να συναγάγουν συμπεράσματα επεξεργαζόμενοι έννοιες όπως: δεισιδαιμονία – προκατάληψη - ρατσισμός.

Φάση 3^η : Οργάνωση δεδομένων, διατύπωση υποθέσεων – συμπεράσματα

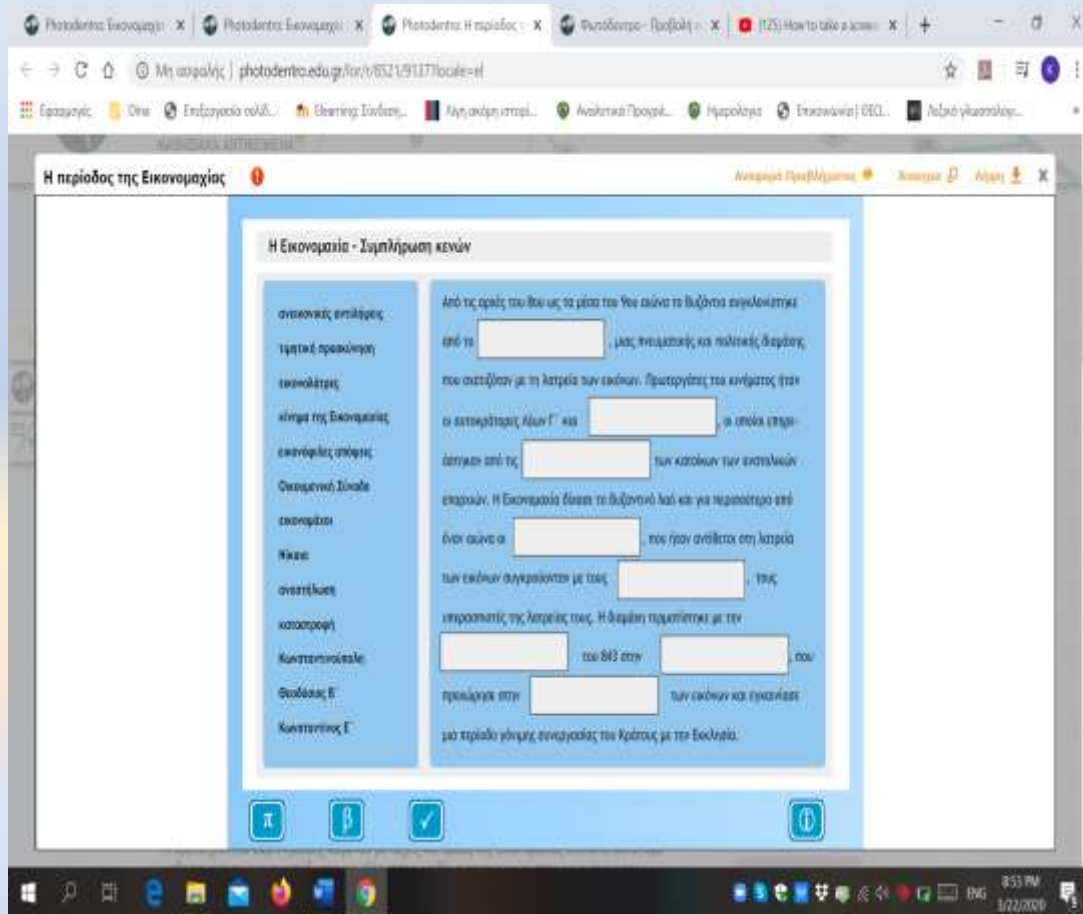
- **Φάση 3^η :** Οργάνωση δεδομένων, διατύπωση υποθέσεων – συμπεράσματα
- Οι μαθητές, αφού έχουν μελετήσει τις πληροφορίες που τους δίνονται, και έχουν συμπληρώσει το φύλλο εργασίας, καλούνται να διατυπώσουν προφορικά τις απαντήσεις τους, να υποστηρίξουν τις επιλογές τους αξιοποιώντας τις πληροφορίες που συνέλεξαν.
- Θα πρέπει να έχουν κατανοήσει και να περιγράψουν → τη βασική ορολογία (εικονομαχία, εικονολατρεία, ανεικονικές αντιλήψεις κ.λπ), να παρουσιάζουν τα πρωταγωνιστικά πρόσωπα και τις φάσεις της εικονομαχίας, να εκθέτουν τα βασικά επιχειρήματα των εικονομάχων και εικονολατρών.
- Προφορική συμμετοχή - ενθάρρυνση για συζήτηση

Φάση 4η : Αξιολόγηση

- Άσκηση επιλογής δραστηριοτήτων ανάλογα με το βαθμό ετοιμότητας των μαθητών.
- Οι μαθητές καλούνται να επιλέξουν δύο από τις πέντε με διαφορετικό βαθμό δυσκολίας δραστηριότητες, να συνεργαστούν μεταξύ τους και να παρουσιάσουν το αποτέλεσμα στην ολομέλεια.

Εναλλακτικά...

- Να αναζητήσετε στην ηλεκτρονική διεύθυνση <http://photodentro.edu.gr/lor/r/8521/9137?locale=el> το κείμενο και να συμπληρώσετε τα κενά χρησιμοποιώντας τους αντίστοιχους ιστορικούς όρους από τον πίνακα.

‘Η...

Εικονομαχία (σταυρόλεξο)

Αναφορά Πανελλήνιας Άσκησης Λίστα

Έλεγχος

Οριζόντια:

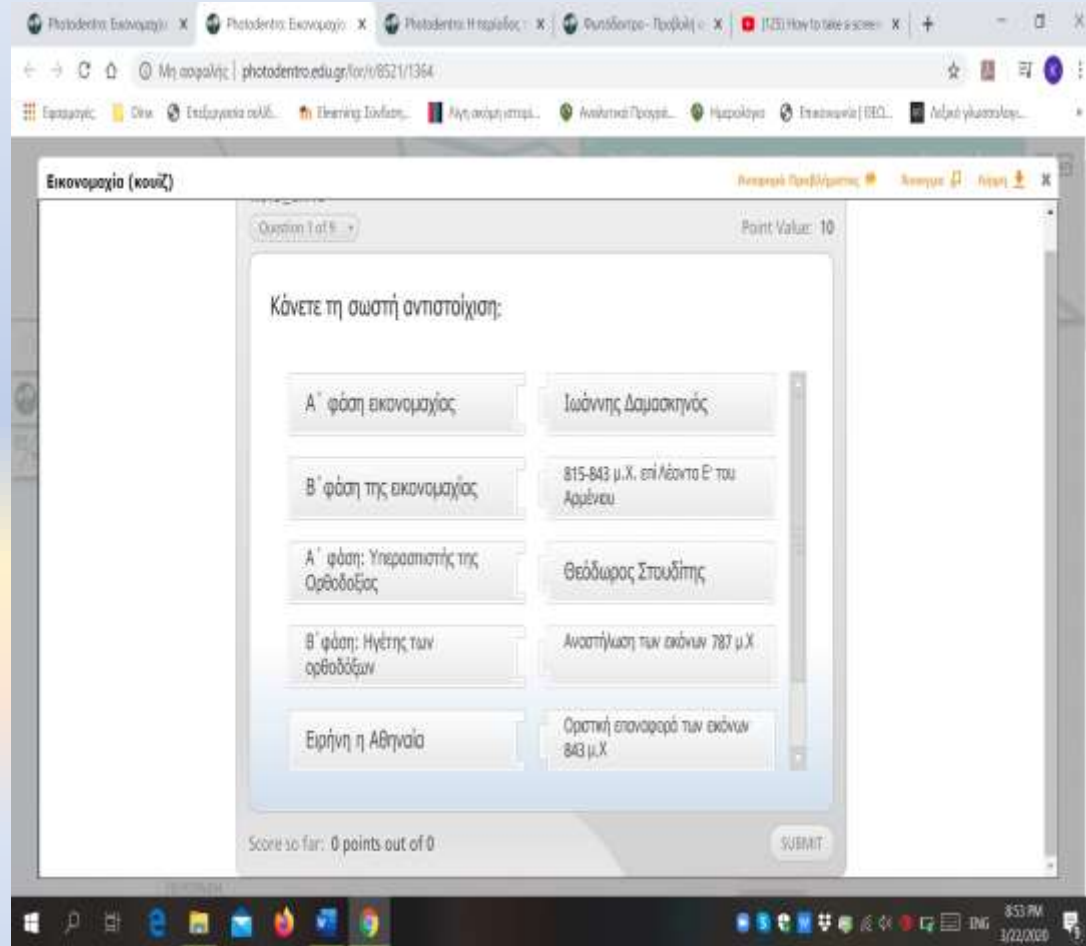
1. Η άρνηση της αποκάλυψης του Χριστού αποτελεί και άρνηση της του θανάτου στο πρόσωπο του Ιησού και, κατά συνέπεια, υπαίτηση του ανθρώπου και της ύλης.
3. Ημέρας των ορθοδόξων κατά τη β' φάση της οικονομίας αναδεικνύεται ο Θεόδωρος
6. Κατά την α' φάση της οικονομίας έχουμε και τις πρώτες καταστροφές
7. Κατά την α' φάση της οικονομίας υπερασπίστης της Ορθόδοξης αναδικαίησης ο Ιωάννης

Κόθεται:

2. Το αίμα της οικονομίας είναι κυρίως
4. Η α' φάση της οικονομίας (726-787) ζυγίζεται με τις αυτοκρατορικές εντολές του Γ' που τσικάρου κατά των εικόνων.
5. Στη Σύνοδο του 843, στην Κωνσταντινούπολη, καθιερώθηκε η Κυριακή της ως επίσημη εορτή για την αναπαύση των εικόνων.

- Να αναζητήσετε στην ηλεκτρονική διεύθυνση <http://photodentro.edu.gr/lor/r/8521/1036?locale=el>
- το σταυρόλεξο και να το λύσετε. Προσοχή στον χρόνο!

Και...

- Να συμπληρώσετε το quiz από την ηλεκτρονική διεύθυνση <http://photodentro.edu.gr/lor/r/8521/1364>

- **Φάση 5^η. Ανακεφαλαίωση:**
Συστηματοποιούνται όλες οι πληροφορίες που συνάχθηκαν από τις ομάδες και επαναλαμβάνονται προφορικά από τους μαθητές μέσω ερωτήσεων που κάνει ο διδάσκων.

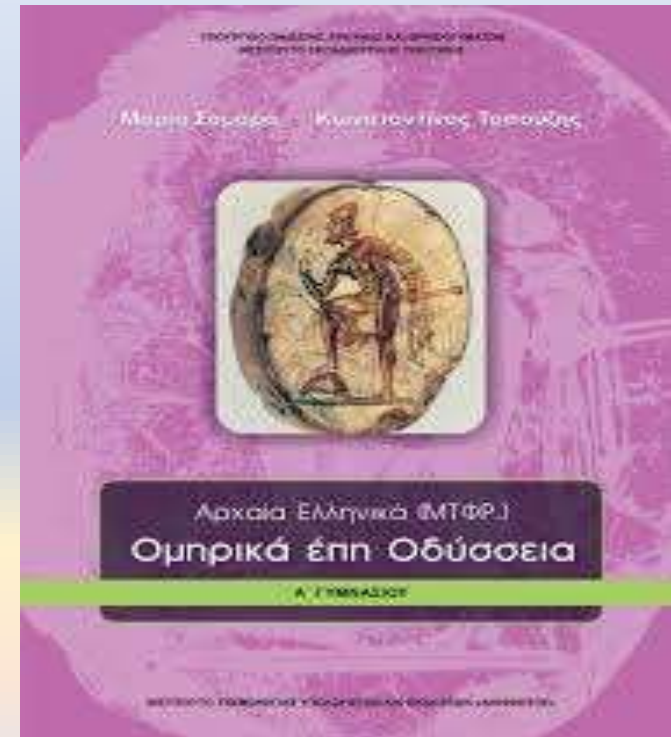
- Αξιολόγηση αποκτηθεισών γνώσεων.

Δεξιότητες

- **Γνωστικές:**
 - Παρατηρούν, συγκρίνουν, σκέφτονται κριτικά και οδηγούνται στην αναγνώριση των προσώπων και των συνθηκών που οδήγησε σε μία μεγάλη διαμάχη. Περιγράφουν τα επιχειρήματα των εικονομάχων και εικονολατρών και τις συνέπειες από μία τέτοιου είδους διαμάχη.
 - Χρησιμοποιούν πληροφορίες, επιλύουν προβλήματα σταδιακά μέσω προβληματισμού και ανακάλυψης.
 - Μαθαίνουν να χρησιμοποιούν και να ανατρέχουν ιστοσελίδες που εμπεριέχουν ποικίλες ιστορικές πηγές τις οποίες αντιμετωπίζουν ως μέσο άντλησης πληροφοριών και γνώσης.
 - Εμβαθύνουν στα ιστορικά δεδομένα μιας εποχής και τα συγκρίνουν με αντίστοιχα της δικής τους.
- **Κοινωνικές/Επικοινωνιακές:**
 - Προβληματίζονται, διασταυρώνουν πληροφορίες που ανακαλύπτουν οι ίδιοι, διαμοιράζονται τα ευρήματα της έρευνάς τους, συνεργάζονται
- **Μεταγνωστικές:**
 - Οι μαθητές αντιλαμβάνονται ότι τα ιστορικά γεγονότα αναπαριστούν ανθρώπινες συμπεριφορές με διαχρονική ισχύ (προκαταλήψεις - δεισιδαιμονίες) τις οποίες θα πρέπει να αντιμετωπίζουμε με κριτική ματιά.

Παράδειγμα 2^ο: Αρχαία ελληνικά από μετάφραση

- **Αρχαία Ελληνικά από μετάφραση, Ομήρου «Οδύσσεια»**
- **Τίτλος Ενότητας: Προίμιο Οδύσσειας, στίχοι 1 -25**
- **Τάξη: Α΄ Γυμνασίου**
- **Έννοια/ες της ενότητας:**
 - Προίμιο.
 - Τόπος – Χρόνος – Άνθρωποι – Θεοί

Στόχοι της διδασκαλίας

- **Οι μαθητές θα πρέπει να είναι σε θέση να:**
- Διακρίνουν τα μέρη του προοιμίου της Οδύσσειας.
- Συνδέουν τον κεντρικό ήρωα με συγκεκριμένα χαρακτηριστικά και να περιγράφουν αδρομερώς τον χαρακτήρα του.
- Αναγνωρίζουν ότι οι Θεοί στην Οδύσεια παρουσιάζονται με ανθρώπινα αισθήματα (ανθρωπομορφισμός)

Μέθοδος: Ομαδοσυνεργατική

- **Φάση 1^η**: Προετοιμασία διδασκαλίας , σχηματισμός ομάδων, ανάληψη έργου
- Επίδειξη υλικού σχετικού με τον Όμηρο, αναπαράσταση της Μούσας και του Οδυσσέα.
- Ηχητικό με ανάγνωση προοιμίου με ερασμιακή προφορά
- Ανάγνωση στίχων 1 -13 και 14 - 25 από δύο εθελοντές μαθητές
- Χωρισμός σε ομάδες με διαφορετική αποστολή η καθεμία
- Αποστολή
- α) να διακρίνουν τη βασική δομή του προοιμίου, να προσδιορίσουν τον τόπο και τον χρόνο εξέλιξης των γεγονότων
- β) να εντοπίσουν τις λέξεις και φράσεις που χαρακτηρίζουν τον κεντρικό ήρωα και τους συντρόφους του
- γ) να διακρίνουν τα πρόσωπα των Θεών και τα χαρακτηριστικά τους. Η κάθε ομάδα εξετάζει το κάθε θέμα που της ανατίθεται.
- Στην αρχή καλό είναι οι ομάδες να μοιράζονται από τον εκπαιδευτικό.

- **Φάση 2^η: Ομαδοσυνεργατική επεξεργασία**
- Η κάθε ομάδα παίρνει ένα φύλλο εργασίας. Οι μαθητές που απαρτίζουν την **πρώτη ομάδα** αναλαμβάνουν να εξιχνιάσουν τη δομή του προοιμίου, να βρουν τα δύο προοίμια που υπάρχουν (του ποιητή και της Μούσας), να ξεχωρίσουν τους στίχους που αποδίδουν τη δομή του πρώτου προοιμίου, να βρουν τον τόπο και τον χρόνο που περιγράφεται.
- Η **δεύτερη ομάδα** αναλαμβάνει να εντοπίσει τα πρόσωπα και τις λέξεις και φράσεις που χαρακτηρίζουν το καθένα. Μέσα από αυτή την αναζήτηση καλούνται να παρουσιάσουν προφορικά τον χαρακτήρα των ανθρώπων που παρουσιάζονται.
- Η **τρίτη ομάδα** αναλαμβάνει να καταγράψει τα πρόσωπα των Θεών που αναφέρονται στο προοίμιο αντιστοιχίζοντάς τα με χαρακτηριστικές λέξεις και να βρει τη συσχέτιση του ονόματος των Μουσών με τις ιδιότητές τους.

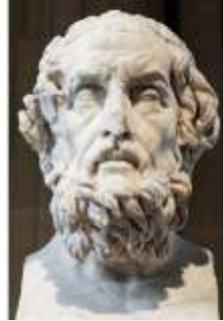
- **Φάση 3^η** : Παρουσίαση εργασιών
- Η κάθε ομάδα παρουσιάζει αναλυτικά τα αποτελέσματα της έρευνάς της στην ολομέλεια
- **Φάση 4^η**. Αξιολόγηση: Ετεροαξιολόγηση
- Μετά το τέλος της παρουσίασης η κάθε ομάδα καλείται να γράψει δύο ερωτήσεις τις οποίες θα πρέπει να απευθύνει σε άλλη ομάδα όπως την ορίζει ο διδάσκων. Στη συνέχεια δίνεται κοινό φύλλο αξιολόγησης από τον διδάσκοντα με κενά και φωτογραφίες για να συμπληρωθεί από την ολομέλεια ως εργασία για το σπίτι
- **Φάση 5^η**. Ανακεφαλαίωση Γίνονται ερωτήσεις ανακεφαλαιωτικές σε όλα τα μέλη της τάξης

Δεξιότητες

- **Γνωστικές**
- Αναγνωρίζουν τα βασικά χαρακτηριστικά του προοιμίου και συνειδητοποιούν ότι το προοίμιο παρουσιάζει ευσύνοπτα τα βασικά στοιχεία του έργου (αφηγητή, πρωταγωνιστή, θέμα, πρόσωπα)
- Παρατηρούν, συγκρίνουν, σκέφτονται κριτικά και οδηγούνται στην αναγνώριση χαρακτηριστικών των κυρίων προσώπων (ανθρώπων και θεών) που περιγράφονται.
- Χρησιμοποιούν πληροφορίες του κειμένου για να βγάλουν συμπεράσματα.
- Συνδέουν τις Μούσες με την ιδιότητα που φέρουν και μαθαίνουν ότι η Μούσα Καλλιόπη ως θεία φώτιση ήταν η απαραίτητη βοήθεια για τη δύσκολη διεκπεραίωση του έργου του ποιητή.

- **Κοινωνικές/Επικοινωνιακές:**
- Συνεργάζονται δημοκρατικά, ανακαλύπτουν και συνθέτουν μετά από συνεννόηση, διασταυρώνουν πληροφορίες που ανακαλύπτουν οι ίδιοι μετά από διάλογο, συνθέτουν δικές τους ερωτήσεις επεξεργαζόμενοι τα γεγονότα και διαμοιράζονται τα ευρήματα της έρευνάς τους.
- **Μεταγνωστικές:**
- Οι μαθητές αντιλαμβάνονται τη σημασία του Προλόγου (Προοιμίου) για το Έπος, συνειδητοποιούν ότι η σύνθεσή του υπακούει σε κανόνες, σε μια δομή, η οποία είναι δεδομένη για οποιαδήποτε λογοτεχνική ή απλώς αφηγηματική δημιουργία

Προοίμιο - Έμπνευση Ομήρου - Μούσα

Φάση 1^η : Προετοιμασία διδασκαλίας , σχηματισμός ομάδων, ανάληψη έργου

- Ακούστε το προοίμιο της Οδύσσειας με ερασμιακή προφορά.
- <https://www.youtube.com/watch?v=ZRY7PExnPQ0>
- Κάπως έτσι ακουγόταν η αφήγησή του.
- Τώρα χωριζόμαστε σε τρεις ομάδες.
- Ας ακούσουμε το προοίμιο σήμερα.

Εισαγωγή - Αφόρμηση

- προ+οιμος= δρόμος < προοίμιο = προλογος
- Μάνδρα μοι ἔννεπε, Μοῦσα, πολύτροπον, ὃς μάλα πολλά πλάγχθη, ἐπεὶ Τροίης ἱερὸν πτολίεθρον ἔπερσεν· πολλῶν δ' ἀνθρώπων ἴδεν ἄστεα καὶ νόον ἔγνω, πολλὰ δ' ὃ γ' ἐν πόντῳ πάθεν ἄλγεα ὃν κατὰ θυμόν, ἀρνύμενος ἦν τε ψυχὴν καὶ νόστον ἐταίρων. ἀλλ' οὐδ' ὡς ἐτάρους ἐρρύσατο, ἰέμενός περ· αὐτῶν γὰρ σφετέρησιν ἀτασθαλίησιν ὄλοντο, νήπιοι, οἳ κατὰ βοῦς Ὑπερίονος Ἥελίοιο ἦσθιον· αὐτὰρ ὁ τοῖσιν ἀφείλετο νόστιμον ἦμαρ. τῶν ἀμόθεν γε, θεά, θύγατερ Διός, εἶπέ καὶ ἡμῖν.

- Δίνουμε το από μετάφραση κείμενο και χωρίζουμε τις ομάδες
- 1^η Ομάδα: Χρειάζεται να διακρίνει τη **βασική δομή** του προοιμίου, να προσδιορίσει τον **τόπο** και τον **χρόνο** εξέλιξης των γεγονότων
- 2^η Ομάδα: Θα πρέπει να εντοπίσει τις **λέξεις και φράσεις** που χαρακτηρίζουν τον **κεντρικό ήρωα** και τους **συντρόφους** του
- 3^η Ομάδα: Στόχο έχει να διακρίνει τα **πρόσωπα των Θεών** και τα χαρακτηριστικά τους.

Ομαδοσυνεργατική επεξεργασία

- 1^η Ομάδα: Βασικά ερωτήματα
- **Η δομή του πρώτου προοιμίου** αποτελείται από τρία μέρη: Ποια είναι;
- **Στο δεύτερο προοίμιο** (στίχοι 13-25) ποιος μιλά;
- Το θέμα της Οδύσσειας
- Καταγράψτε τους **τόπους** που αναφέρονται στο προοίμιο
- Τοποθετήστε τους παρακάτω τόπους και πρόσωπα σε **χρονολογική σειρά**

- 2^η Ομάδα: Βασικά ερωτήματα
- **Βρείτε τις λέξεις και φράσεις μέσα στο κείμενο** που χαρακτηρίζουν τους ανθρώπινους χαρακτήρες και στη συνέχεια να τους παρουσιάσετε στην ολομέλεια με προσχεδιασμένο προφορικό λόγο.
- Επικεντρωνόμαστε α) Στον πρωταγωνιστή (Οδυσσέα)
 - Β) Στους συντρόφους του.

- 3^η Ομάδα: Βασικά ερωτήματα
- Αντιστοιχίστε τα πρόσωπα των Θεών που αναφέρονται στο Προοίμιο με τα χαρακτηριστικά τους, όπως περιγράφονται ή συνάγονται από τα συμφραζόμενα.
- Παρατηρείστε τις Μούσες στη φωτογραφία που σας δίνεται και προσπαθήστε να συνδέσετε τα ονόματά τους με τις ετυμολογίες που προτείνονται.

Φάση 3^η : Παρουσίαση εργασιών (1^η Ομάδα)

- Ας δούμε τι βρήκατε.
- Η **δομή του προοιμίου**: Επίκληση – Διήγηση – Παράκληση (1^ο Προοίμιο στ. 1-13)
- **Δεύτερο προοίμιο**: Μιλά η Μούσα που δίνει την έμπνευση στον ποιητή ώστε να ολοκληρώσει το δύσκολο έργο του. Χωρίς αυτή τη βοήθεια είναι αβέβαιη η έκβαση της αφήγησης.
- Οι **τόποι** που αναφέρονται: Τροία – Νησί Καλυψούς – Ιθάκη
- **Χρόνος**: Παρελθόν (Τροία – περιπέτειες στη θάλασσα)
 - Παρόν: Αφήγηση (Ξεκινά η εξιστόρηση) Ιστορία (Νησί της Καλυψώς) → Η ιστορία δεν ξεκινά από την αρχή, αλλά από τη Μέση (νησί Καλυψώς – αιχμαλωσία)
 - Μέλλον: Άφιξη στην Ιθάκη – Προβλήματα κατά την άφιξη.

Φάση 3^η: Παρουσίαση εργασιών 2^η Ομάδα

- Ο Πρωταγωνιστής περιγράφεται μέσα από λέξεις / φράσεις ως
- **Πολύτροπος, κοσμογυρισμένος** (γνώρισε πολιτείες πολλές), **σοφός και έμπειρος** (έμαθε πολλών ανθρώπων τις βουλές), **πολύπαθος** (πάθη πολλά που τον σημάδεψαν), **φιλέταιρος** (σηκώνοντας το βάρος για τη δική του ζωή και των συντρόφων του τον γυρισμό), **βασανισμένος** (τον παίδευε πόνος διπλός, του γυρισμού και της γυναίκας του), **κατατρεγμένος από τους θεούς** (ο Ποσειδώνας κρεμούσε τον θυμό του πάνω στον θεικό Οδυσσέα).
- Οι σύντροφοι περιγράφονται: **νήπιοι και μωροί** (ανόητοι, αδύνατον να αντιληφθούν τις συνέπειες των πράξεών τους).

Φάση 3^η Παρουσίαση εργασιών (3^η Ομάδα)

- ▶ Αντιστοιχήστε τα πρόσωπα των Θεών που αναφέρονται στο Προοίμιο με τα χαρακτηριστικά τους:

Θεότητα		Χαρακτηριστικά
		Α. Σεμνή
		Β.Ερωτευμένη
1. Ήλιος	Δ	Γ.Οργισμένος
1. Καλυψώ	Α Β ΣΤ	Δ)Υπέρλαμπρος
1. Ποσειδώνας	Γ Ε	Ε. Εκδικητικός
1. Άλλοι Θεοί	Ζ Η	Στ. Αρχοντική
		Ζ)Υποστηρικτικοί
		Η) Γεμάτοι συμπάθεια

Φάση 3^η Παρουσίαση εργασιών (3^η Ομάδα)

Όνομα Μούσας		Παραγωγή από τη Λέξη
1. Κλειώ	Ε	Α. Θάλλω
1. Ευτέρπη	Θ	Β. Ουράνιος
1. Θάλεια	Α	Γ. Μέλπω
1. Μελπομένη	Γ	Δ. Πολύς+ Ύμνος
1. Τερψιχόρη	Η	Ε. Κλέος
1. Ερατώ	Ζ	ΣΤ. Καλλιέπεια
1. Πολύμνια	Δ	Ζ) Έρεσθαι < έρως
1. Ουρανία	Β	Η) Τέρπω+χορός
1. Καλλιόπη	ΣΤ	Θ) Ευ+τέρπω

- Φάση 4^η Αξιολόγηση: Ετεροαξιολόγηση: Η κάθε ομάδα απευθύνει 2 ερωτήσεις που έχει ετοιμάσει για μία άλλη ομάδα (η 1^η Ομάδα ρωτά τη 2^η , Η 2^η την 3^η και η 3^η την 1^η).
- **Δίνεται φύλλο αξιολόγησης** σε όλες τις ομάδες.
- Ο διδάσκων μπορεί να το αναθέσει και ως εξάσκηση στο σπίτι

Αρχείο

Κεντρική

Εισαγωγή

Σχεδίαση

Διάταξη

Αναφορές

Στοιχεία αλληλογραφίας

Αναθεώρηση

Προβολή

Βοήθεια

Πείτε μου τι θέλετε να κάνετε

Κοινή χρήση

Αποκοπή

Αντιγραφή

Πινέλο μορφοποίησης

Πρόχειρο

Calibri

11

A⁺A⁻

Aa

A

B*I*U

abc

x₂x²

A

ab

A

A

Γραμματοσειρά

Παράγραφος

ΑαΒβΓγΔδ

ΑαΒβΓγΔδ

ΑαΒβΓγ

ΑαΒβΓγ

ΑαΒβΓγ

¶ Βασικό

¶ Χωρίς δ...

Επικεφαλί...

Επικεφαλί...

Τίτλος

Στυλ

Εύρεση

abac Αντικατάσταση

Επιλογή

Επεξεργασία

Φύλλο αξιολόγησης για όλες τις ομάδες

Όνοματεπώνυμο:

Ημ/νια:

Κατονομάστε τα τρία μέρη της δομής του 1^{ου} Προοιμίου (του ποιητή, σσ. 1-13)

2. Στο πρώτο προοίμιο μιλά ο Ενώ στο δεύτερο (στ.14-25)

η.....

3. Στο προοίμιο της Οδύσσειας μαθαίνουμε τα βασικά στοιχεία του έπους:

Συμπληρώστε

Ποιος αφηγείται:.....

Με ποιανού τη βοήθεια διηγείται το έπος

Ποιος είναι ο πρωταγωνιστής

Ποια προβλήματα / εμπόδια συναντά

Ποιο είναι το θέμα του έπους

4. Ο βασικός ήρωας εμφανίζεται (επιλέξτε τις κατάλληλες λέξεις και υπογραμμίστε τις.

Πολυταξιδεμένος, πολύπαθος, ανίκανος, πολύτροπος, μωρός, φιλέταιρος, καλός

Ανακεφαλαίωση

- Ποιες πληροφορίες παίρνουμε από το προοίμιο για
- Το ποιος αφηγείται;
- Ποιος είναι ο πρωταγωνιστής;
- Ποια στοιχεία συνθέτουν τον χαρακτήρα του;
- Οι Θεοί πώς παρουσιάζονται;
- Ποιο είναι το θέμα του έπους;
- Ποιος είναι ο τόπος και ο χρόνος;
- Ποιο θα είναι το τέλος του έργου;

Σας ευχαριστώ
για την
προσοχή σας!

